

Motion till riksdagen 2023/24:2880

av Yasmine Eriksson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2023/24:114 Strategisk exportkontroll 2023 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning beakta behovet av export av strategiska produkter till världens demokratier och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av icke-spridningsövningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av specialistkompetens vid Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det fortsatta försämrade säkerhetsläget under 2023 har avsevärt påverkat exporten av krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden. Det omfattande stödet till Ukraina som inkluderar 21 utförseltillstånd rörande donationer av krigsmateriel från Sverige har varit avgörande i Sveriges stöd till Ukraina. ISP:s beviljande av 16 utförseltillstånd som rör direktförsäljning av krigsmateriel från svensk försvarsindustri till Ukraina är en viktig del av det svenska stödet med förhoppning att det kan öka det ukrainska försvarets förmåga både direkt och mer långsiktigt.

I Mellanöstern har säkerhetsläget också försämrats efter den storskaliga terrorattacken mot Israel den 7 oktober. Israels krig mot islamistisk terrorism har därefter fortgått och behovet av krigsmateriel och annan utrustning har ökat i ett läge där det redan råder ett underskott av sådan materiel hos västvärldens demokratier. Sveriges krigsmaterielexport till Israel har fortgått om än i små volymer och endast omfattande

övrig krigsmateriel. Detta är en fortsatt viktig utveckling som stärker samarbetet mellan de ledande försvarsindustrinationerna i den demokratiska världen.

1 Ökad strategisk export till världens demokratier

Världens säkerhetsläge försämras i allt snabbare takt. Splittringen mellan den demokratiska västvärlden och diktaturer ökar och vi ser ett samarbete mellan stater såsom Ryssland, Iran, Kina och Nordkorea. Detta behöver mötas kraftfullt och med avskräckning så att inte fler konflikter bryter ut likt kriget mot Ukraina där den konventionella avskräckningen mot Ryssland misslyckades. Nu har vi även sett att avskräckningen mot Iran misslyckats efter deras anfall mot Israel.

Det behövs därför ett ökat samarbete mellan västvärldens demokratier och i synnerhet de som är utsatta för krigshot. Det är i dagsläget främst två stater som är extra utsatta och där svensk praxis fortfarande är mycket restriktiv. Dessa stater är Israel och Taiwan som har stort behov av att stärka sin militära förmåga och där ett samarbete med Sverige skulle ge många fördelar då dessa stater är högteknologiska och har ledande försvarsindustrier. Utifrån årets skrivelse kan man också konstatera att det finns en efterfrågan på krigsmateriel och andra strategiska produkter, men att det meddelats avslag i vissa fall. Detta är inte i överensstämmelse med Sveriges och Europas långsiktiga intressen och bidrar inte till världsfreden. Därför behöver regeringen se över praxis på detta område och möjliggöra samverkan och strategisk export till dessa demokratier.

2 Icke-spridningsövningar

Sverige deltar som en part i FN:s säkerhetsrådsresolution 1540 om säkerhet mot spridning av massförstörelsevapen. Inom ramen för denna resolution finns det s.k. Proliferation Security Initiative (PSI). Detta initiativ är mycket lovvärt. Det genomförs både internationella och nationella övningar i syfte att samordna olika myndigheter och staters agerande vid upptäckt av massförstörelsevapen och/eller komponenter på eget eller internationellt territorium. I Sverige har sådana övningar genomförts mellan ansvariga myndigheter där bl.a. ISP deltagit. Tyvärr har denna fråga inte prioriterats under senare tid och få övningar har genomförts. Därför menar Sverigedemokraterna att en ökad uppmärksamhet bör ägnas åt PSI-frågor samt att fler övningar framför allt nationellt men också internationellt bör genomföras. De ansvariga myndigheterna bör ges i uppdrag att genomföra och delta i dessa övningar.

3 Kompetens inom strategisk exportkontroll

Sverigedemokraterna har tidigare tagit upp behovet för den kontrollerande myndigheten ISP att ha erforderlig specialistkompetens för att kunna lösa sin uppgift. Detta har föranletts av Riksrevisionens granskning av exportkontrollen av krigsmateriel (RiR 2017:2 s. 36) där Riksrevisionen skriver: ”ISP har även uppgett att det är svårt att rekrytera medarbetare med kompetens inom exportkontrollområdet.” En avgörande kompetens är de som besitter militär kompetens och har erfarenhet av att arbeta inom

Försvarsmakten på strategisk nivå och göra säkerhetspolitiska bedömningar, exempelvis stabsofficerare och tekniska officerare. Vi menar att regeringen i sin skrivelse fortfarande inte i tillräcklig utsträckning adresserar detta behov. Det är allvarligt att de kompetenser som behövs för exportkontroll kopplat till den materiel som exporteras urholkas. Därför behöver regeringen prioritera att denna kompetens finns hos ISP.

Yasmine Eriksson (SD)

Aron Emilsson (SD)

Markus Wiechel (SD)

Rasmus Giertz (SD)